

Entre l'escriptura i la ciència

El passat 8 de febrer va morir a Vinaròs Alfred Giner Sorolla, destacat científic amb una llarga trajectòria als Estats Units en investigació oncològica. Juntament amb un important vessant professional, Giner Sorolla va desenvolupar una intensa tasca poètica i assagística i de defensa de la llengua i la cultura catalanes.

El científic Alfred Giner Sorolla (Vinaròs, Baix Maestrat, 1919) va morir el passat 8 de febrer als vuitanta-cinc anys a la seua ciutat natal, on s'havia tornat a instal·lar després d'una llarga i prolífica trajectòria professional als Estats Units. Era fill predilecte de la ciutat i precisament entre les seues aigües i el massís del Montsià ha volgut que s'escamparen les seues cendres. Fins a Vinaròs han arribat mostres de condol de nombroses institucions, entre d'altres de la Universitat Catalana d'Estiu, on Giner Sorolla va impartir classes durant molts anys; l'Institut d'Estudis Catalans, del qual era membre; l'Associació Catalana de Comunicació Científica; la Universitat de València; la Universitat Jaume I; la Fundació Ausiàs March, que ell mateix presidia; Acció Cultural del País Valencià o la Delegació de la Generalitat de Catalunya a les Terres de l'Ebre.

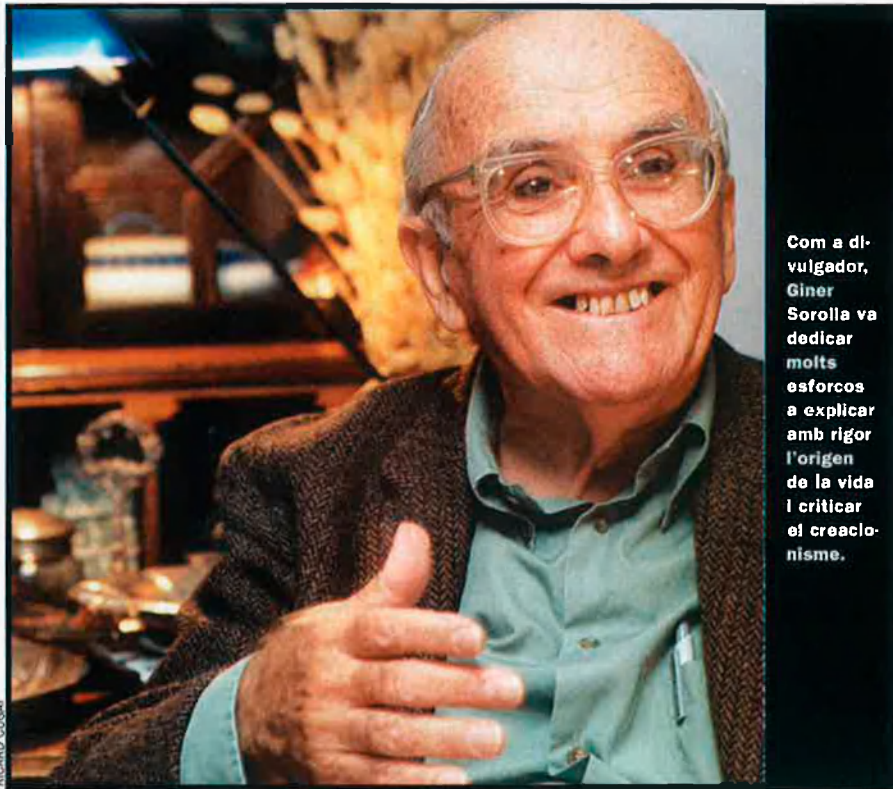
I és que, tot i que va desenvolupar la seua carrera professional fora de la seua terra, Giner Sorolla va estar sempre molt lligat als seus orígens. I així li ho va reconèixer la Universitat Jaume I en investir-lo doctor *honoris causa* per tota una vida dedicada a la investigació i per haver cultivat una intensa activitat poètica i assagística lligada sempre a la cultura i la llengua catalanes. Precisament, fruit d'aquestes dues facetes, Giner Sorolla va escriure diversos llibres. En el més conegut, *Un nou gènesi* (1982), prologat pel reconegut científic Joan

Oró, va saber enllaçar l'estudi de l'origen del càncer amb el de l'origen de la vida. Deu anys abans, però, ja havia publicat el seu primer llibre de poesia, l'altra gran passió del científic. Es tracta de *Dol duen les flames*, un recull dels seus primers poemes que reflecteix les impressions d'un adolescent davant d'una guerra que ell definia com a "incivil". Juntament amb la poesia i la divulgació científica, també va publicar llibres d'assaig, un dels quals, *Els fets dels temps*, és un recull d'articles publicats en aquest setmanari.

En tots aquests llibres i en les nombroses entrevistes que s'han publicat, Giner Sorolla explicava amb molta claredat el seu pensament. "El càncer —deia— és immanent en la vida. Els científics hem contribuït a demostrar la fal·làcia que el càncer era produït per la civilització o per encanteris. Hem demostrat que el càncer té unes causes naturals i que els carcinògens són arreu del cosmos." Les veritats científiques que s'anaven descobrint bàsicament als Estats Units, però, no li quadraven amb la societat americana que el va acollir durant més de quaranta anys. "No entenc que un país siga capdavanter en ciència, que haja arribat a la Lluna, que haja produït més del 90% dels medicaments contra el càncer i, a més, tinga fe en el creacionisme, en la interpretació literal de la Bíblia. Potser és una qüestió de la seua manera de ser." Sobre el futur de la ciència, però, era optimista: "Encara queden moltes

coses per saber. No sabem encara com s'origina la vida, com es va produir el Big Bang, si hi ha més universos..." I gaudia amb el poder engrescador dels descobriments científics: "Bernard Shaw -explicava-, un dels homes més fantàstics que hi ha hagut en els darrers segles, deia: 'Quins homes, aquests científics! Tant furgar, furgar, furgar! I com més furguen, més coses cal furgar encara!'. No ho entenia, pobre." Això sí, sobre les qüestions que afectaven l'eterna polèmica valencià-català era ben clar: "Em resulta senzillament curiós. És *only in Spain*."

De Vinaròs a Nova York. Format com a químic i farmacèutic (va llicenciar-se en Ciències Químiques a la Universitat de València i en Farmàcia a Madrid), va començar la seua tasca investigadora a la dècada dels quaranta amb la tuberculosi, en uns anys en què aquesta malaltia feia molts estralls entre la població. Posteriorment, va obtenir un

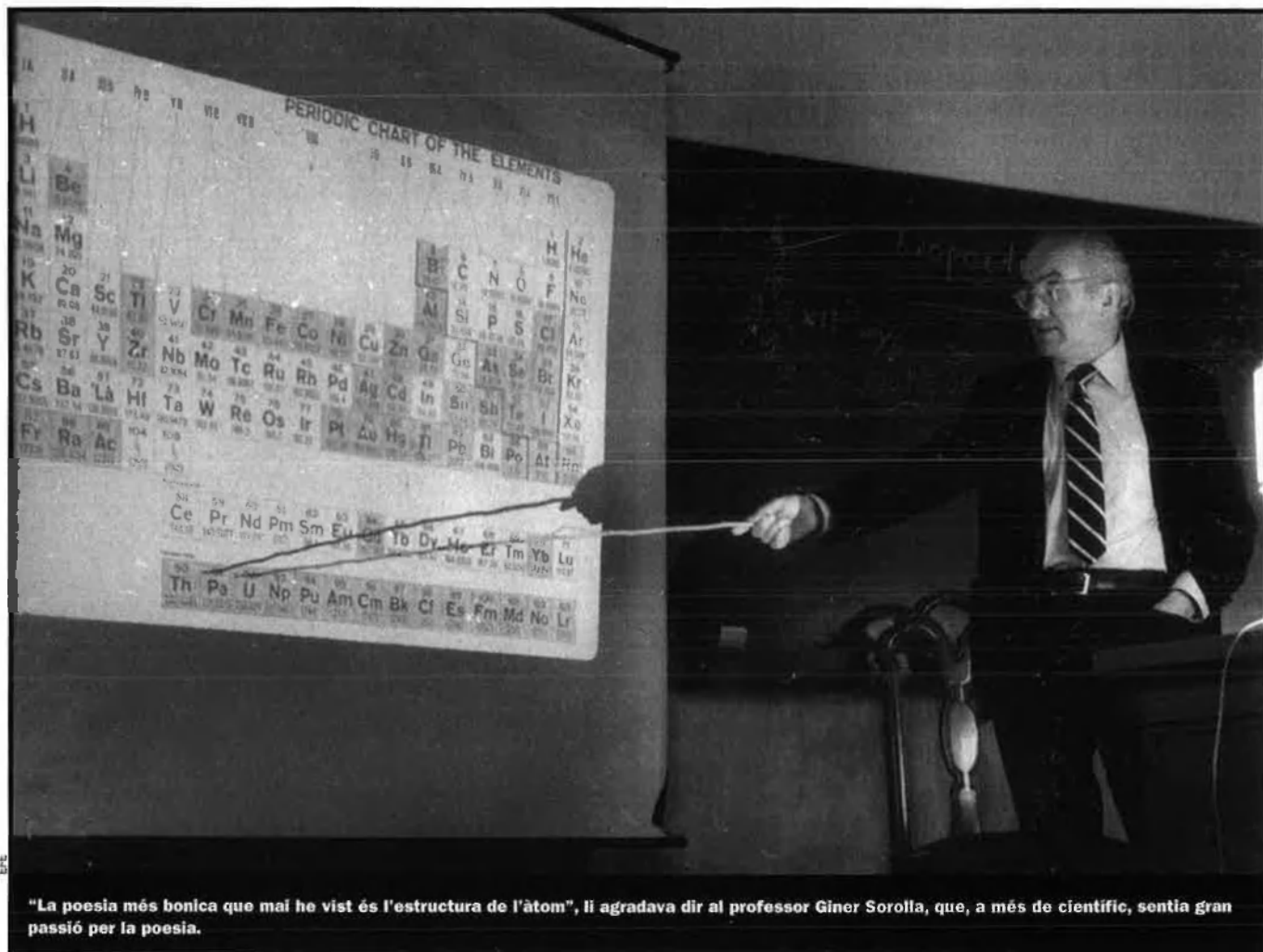
Com a divulgador, Giner Sorolla va dedicar molts esforços a explicar amb rigor l'origen de la vida i criticar el creacionisme.

RICARD CUGAT

Joan Puigcercós	Marta Cid	Carles Solà	Agustí Cerdà
Raó #2 Perquè la política exterior de la Unió Europea no garanteix la pau	Raó #5 Perquè la llengua catalana no és oficial	Raó #8 Perquè obliga a augmentar la despesa militar	Raó #11 Perquè els Països Catalans no podem defensar els nostres interessos

Per moltes raons, aquesta Constitució no

www.esquerra.org

"La poesia més bonica que mai he vist és l'estructura de l'àtom", li agradava dir al professor Giner Sorolla, que, a més de científic, sentia gran passió per la poesia.

doctorat en Bioquímica a la Universitat de Cornell, a l'estat de Nova York, i va començar a treballar a l'Institut de Recerca Oncològica Sloan-Kettering (el mateix centre on avui dia treballa l'investigador Joan Massagué dirigint el programa de genètica i biologia del càncer). Després, va passar dos anys fent recerca a la Universitat de Cambridge i va acabar la seua carrera professional com a professor i investigador de la Divisió d'Immunofarmacologia de la Universitat de South Florida, a Tampa.

De la seua etapa als Estats Units parla amb certa nostàlgia el pianista, músic, creador i també vinarossenc Carles Santos. "Mon pare i ell van ser amics tota la vida i quan jo vaig anar a Nova York, als anys setanta, ell em va acollir. Recordo que va ser la primera persona que vaig veure quan vaig baixar de l'avió. Allà estava, esperant-me. Suposo que se'n

sentia una mica responsable." Però, passades unes setmanes, els papers es van intercanviar. "Ell portava molts anys allà –recorda Santos– però havia estat massa hores tancat al laboratori. Jo li vaig ensenyar una Nova York que ell no coneixia. Vam anar al Soho, que per a ell devia ser com una mena de Sodoma i Gomorra. I vam gaudir de l'efervescència cultural que aleshores inundava la ciutat. Es tiraven pianos de cua des dels gratacels, es feien tota mena d'experiments culturals. Hi havia molts diners per gastar en cultura. A ell tot allò l'excitava molt perquè la seua mentalitat era absolutament clàssica. Escoltava Mozart i poca cosa més."

Lluny del ritme frenètic de la ciutat, a Connecticut, on residia, el professor Giner Sorolla convidava cada any per sant Sebastià (patró de Vinaròs) tota la colònia de catalans que pul·lulaven per No-

va York. "Allà fèiem festa, torràvem carn i tocàvem el piano..." La relació va funcionar a la perfecció. "Ell estava en plenitud de facultats i jo en plena bogeria", reconeix Santos. Però tot allò es va acabar. "[El president Jimmy] Carter –recorda el músic– va marxar i va arribar Reagan. Es van acabar els diners per a la cultura i es va acabar tot." Santos va marxar de Nova York, però va continuar mantenint una excel·lent relació amb el professor. "Jo crec que ell sempre ha estat molt agraït als Estats Units. Sempre va tenir un sentiment de profunda gratitud."

Una altra de les persones que coneixen a la perfecció la trajectòria de Giner Sorolla és la biòloga Mercè Piqueras, que va treballar amb el professor en el llibre *Orígenes, del 'big bang' al tercer mil·lenni* (Antinea, 2000). Piqueras el descriu com un "científic, poeta i defensor in-

cansable de la llengua i la cultura catalanes". Va saber fer una feina "molt laboriosa i, a més, després la va saber transmetre", assegura la biòloga. "A ell li vaig sentir dir per primera vegada, ja fa molts anys, allò que el vi negre és bo per a protegir el cor. Va saber compaginar perfectament la investigació amb la divulgació. D'una banda, explicava les coses d'una manera absolutament planera als estudiants de la Universitat Catalana d'Estiu i després donava cursos per a científics d'altíssim nivell intel·lectual". Per a Piqueras tenia un "cert paral·lelisme amb Joan Oró. Tots dos es dedicaren a difondre la cultura catalana durant els anys que van estar als EUA. I després, un cop jubilats, mai no van oblidar la terra que els havia acollit".

Càstigs i pedres. "La poesia més bonica que mai he vist és l'estructura de l'àtom", recorda Nati Romeu que sempre deia el professor. Romeu, secretària de la Fundació Caixa Vinaròs, coneixia

Giner Sorolla deia que un metge podia curar una persona; un investigador, milions

Giner Sorolla des d'un vessant més personal. "Asseguts en un banquet del passeig marítim, solíem parlar de política, d'amor, de religió... La seua relació amb les dones l'atabalava... Però, en fi, la qüestió era parlar. Només un dia que vam traslladar el punt de trobada i ens vam reunir a la plaça del convent de Sant Francesc de Vinaròs ens vam adonar que el canvi no havia estat gaire positiu. Aquella mateixa nit es va desplomar part del sostre del convent. Ell

—recorda Nati Romeu— de seguida ho va tenir clar: 'Hem anat dos agnòstics a un convent i Déu ens ha castigat'."

De les temporades que passava a Vinaròs Romeu recorda per damunt de tot l'obsessió de Giner Sorolla per les pedres de la platja. "Deia que eren fòssils i les guardava com un tresor. En tenia la casa plena. Les xopava amb aigua i, com per art de màgia, hi apareixien incrustats caragols, petxines... Gaudia més que amb cap altra cosa. Això sí, sempre ens deia: "No ho digueu als alemanys, que vindran i se les emportaran totes!" Anècdotes a banda, Nati Romeu conclou amb una frase que defineix, segons els qui el van conèixer, la trajectòria professional i humana de Giner Sorolla: "Ell sempre deia que el seu pare volia que fos metge. Però la seua teoria era que un metge podia curar una persona, en canvi, un investigador en podia arribar a curar milions".

Rosanna Melià

			
Josep Bargalló	Josep Huguet	Pere Esteve	Marina Liansana
Raó #3 Perquè els europeus no podem escollir el nostre President	Raó #6 Perquè no es garanteix el dret al treball	Raó #9 Perquè no preveu el dret a l'autodeterminació	Raó #12 Perquè Europa no tindrà veu pròpia al món

  **Per moltes raons,
aquesta Constitució no**

www.esquerra.org